

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації
Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол ученої ради Луганського ОІППО
29 грудня 2025 р. № 6

Директор інституту Ірина ЦИМБАЛ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації
вчителів англійської, французької, німецької мов

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
та методики їх викладання
23 грудня 2025 р. № 11

Завідувач кафедри

Олена КОРОТКОВА

Сєвєродонецьк
2025

Автор / упорядник:

Бурім О. В., старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Рецензенти:

Короткова О. О., завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

Побережна Л. О., учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист, завідувач відділу іноземних мов Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми курсів підвищення кваліфікації вчителів англійської, французької, німецької мов закладів загальної середньої освіти (*далі – Програма*) обумовлюється потребами докорінного, системного реформування загальної середньої освіти в Україні, наступністю щодо реалізації основних положень реформування системи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» та необхідністю інтеграції національної системи освіти у світовий європейський простір.

Освітня Програма підвищення кваліфікації вчителів англійської, французької, німецької мов розроблена на основі компетентнісного підходу з урахуванням принципів цілісності, системності, технологічності та варіативності, подана у взаємозв'язку цільового, змістового, технологічного та контрольо-аналітичного компонентів.

Програму розроблено відповідно до законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VI, «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463- IX; Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р; Державного стандарту базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898; типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235; професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 № 2736; типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904. Під час розроблення Програми враховано освітню програму підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які реалізують компетентнісний потенціал мовно-літературної (іноземні мови) освітньої галузі, – «Навчання англійської мови в новому контексті (базова середня освіта, 5–9 класи)», яка розроблена Британською Радою в Україні.

Освітня Програма підвищення кваліфікації вчителів англійської, французької, німецької мов закладів загальної середньої освіти розроблена кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання і затверджена на засіданні вченої ради Луганського ОІПО 24.12.2025 р. (протокол № 6).

Цільова група: учителі іноземних мов закладів загальної середньої освіти.

Обсяг підвищення кваліфікації: 75 год / 2,5 кредита.

Особливості реалізації Програми: реалізується за регіональним компонентом на основі Плану-графіка курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників Луганської області на 2026 рік.

Здобувачами можуть бути педагогічні працівники інших закладів на умовах навчання на контрактній основі. До проведення навчальних занять долучені науково-педагогічні та педагогічні працівники інституту, фахівці-практики.

Форма навчання: інституційна (дистанційна: синхронний / асинхронний режим).

Мета Програми: підвищення методичного та практичного рівнів загальних і професійних компетентностей учителів іноземних мов та ефективної організації освітнього процесу в умовах реформування загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Освітня Програма передбачає розв'язання таких завдань:

1) ознайомити педагогічних працівників із системою загального законодавства України про освіту, окреслити основні положення державних освітніх стандартів та інших нормативно-правових актів з огляду на складники та рівні системи освіти, розвивати вміння щодо використання інструментів аналізу чинного законодавства;

2) визначити особливості трансформацій соціально-історичних стереотипів мислення в сучасному українському суспільстві та головні принципи формування медіакомпетентності особистості як ключового фактору розвитку світоглядних орієнтирів учасників освітнього процесу;

3) систематизувати інформацію щодо сутності соціальної та громадянської компетентностей, розвивати вміння використання ресурсів освіти для демократичного громадянства та прав людини, демократичної взаємодії в дитячій / учнівській спільноті;

4) окреслити сучасні підходи до навчання в Новій українській школі та основні ознаки педагогіки партнерства, розвивати готовність до їх використання та налагодження партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу;

5) розкрити сутність питання щодо механізмів виявлення та подолання освітніх утрат і розривів;

6) поглибити знання педагогів щодо психологічно безпечного освітнього середовища та забезпечення ефективної психологічної підтримки учасників освітнього процесу, опанувати інструменти попередження та протидії негативним безпековим явищам в освітньому середовищі;

7) охарактеризувати нові цифрові інструменти, які необхідні для організації дистанційного навчання, розвивати професійні вміння щодо їх використання та обрання ефективних цифрових ресурсів для роботи в умовах дистанційного навчання;

8) розвивати стійкі навички застосування норм і правил нового українського правопису в професійній діяльності педагогів, сприяти опануванню технологій командної комунікації та розробки власної траєкторії розвитку;

9) формувати вміння самостійного та критичного мислення;

10) розвивати здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні потреби та проєктувати траєкторію власного професійного розвитку.

Професійні компетентності, що будуть розвиваються та вдосконалюватися в процесі підвищення кваліфікації в слухачів:

– А. Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів) (А1.1. Здатність забезпечувати здобувачам освіти навчання державною мовою. А2. Предметно-методична компетентність. А2.1. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов’язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти. А2.3. Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти. А2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти. А2.5. Здатність формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти. А3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності. А3.3. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі).

– Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу. (Б1.3. Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність. Б1.4. Здатність формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного. Б2.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами. Б2.3. Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. Б3.1. Здатність до суб’єкт-суб’єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі. Б3.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами).

В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища. (В1.2.Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами).

– Г1. Прогностична компетентність (Г1.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу. Г2.1. Здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти. Г2.2. Здатність організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Г3.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти. Г3.2. Здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти. Г3.3. Здатність формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання).

– Д. Безперервний професійний розвиток (Д1. Здатність до навчання впродовж життя. Д1.1. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег. Д1.3. Здатність до інноваційної діяльності).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

Після завершення курсу слухачі будуть знати / розуміти:

1) основні принципи фронезису освіти, філософські підходи до поняття освіти та роль педагога у формуванні соціальних цінностей та моральної свідомості учнів;

2) концептуальні засади громадянської освіти, базові принципи освіти для демократичного громадянства (ОДГ) та Рамку компетентностей для культури демократії (Рада Європи);

3) основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», принципи академічної доброчесності, інституційного аудиту та порядку підвищення кваліфікації;

4) вплив війни на психічний стан учасників освітнього процесу, принципи психологічної підтримки та важливість психологічного благополуччя самого педагога;

5) сутнісні характеристики, нормативно-правові засади та алгоритм організації формуального оцінювання як педагогічної технології;

6) поняття «освітні втрати», «освітні розриви», їхній стан в Україні, а також стратегії та форми роботи для їхнього надолуження у початковій школі;

7) сучасні підходи до управління освітнім середовищем на уроці іноземної мови з урахуванням мотивації, взаємодії та підтримки учнів;

8) роль учительського мовлення, запитань і зворотного зв'язку у формуванні комунікативної компетентності здобувачів освіти;

9) сучасні підходи до планування уроку іноземної мови, зокрема структурну логіку, варіативність етапів та інтеграцію інноваційних методик;

10) методичні особливості підготовки учнів до НМТ з іноземної мови, включно зі стратегіями, форматами завдань і типових труднощів;

11) ефективні ресурси та інструменти для організації системної підготовки до підсумкового оцінювання;

12) зв'язок між класним менеджментом, методикою викладання та результатами навчання учнів.

Після завершення курсу слухачі будуть здатні:

1) застосовувати інструменти цифрової гігієни та фактчекінгу, налаштовувати приватність, а також адекватно реагувати на інформаційні атаки та кібербулінг;

2) використовувати педагогічні стратегії та методи (зокрема гру та фасилітацію) для подолання психологічних бар'єрів та розвитку дивергентного мислення учнів;

3) застосовувати техніки формуального оцінювання та принцип цілепокладання за SMART для ефективного контролю освітніх досягнень;

4) використовувати діагностичні інструменти для виявлення освітніх утрат та застосовувати відповідні стратегії, форми роботи та цифрові ресурси (ВІШО) для їхньої компенсації;

5) діагностувати власну готовність до впровадження освітніх інновацій НУШ, долати психологічні бар'єри та застосовувати самоменеджмент.

6) ефективно управляти освітнім середовищем на уроці іноземної мови з урахуванням мотиваційних, емоційних та комунікативних потреб учнів;

7) застосовувати сучасні стратегії класного менеджменту для підтримки активної взаємодії та залучення учнів до навчального процесу;

8) цілеспрямовано використовувати різні типи педагогічних запитань для розвитку комунікативних умінь, критичного мислення та мовленнєвої автономії учнів;

9) трансформувати помилки учнів у навчальні можливості, використовуючи коригувальний зворотний зв'язок і підтримувальні методи роботи;

10) проєктувати сучасний урок іноземної мови з урахуванням логіки етапів, цілей навчання та інтеграції інноваційних методик;

11) адаптувати навчальні матеріали та методи викладання відповідно до рівня підготовки, потреб та освітнього контексту учнів;

12) планувати та реалізовувати системну підготовку учнів до НМТ з іноземної мови, використовуючи ефективні стратегії, формати завдань і ресурси.

Навчальний план за дистанційною формою навчання розрахований на 75 годин (2,5 кредита) та складається з п'яти модулів:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний (8 год / 0,3 кредита).

Модуль 2. Професійний (8 год / 0,3 кредита).

Модуль 3. Фаховий (36 год / 1,1 кредита).

Модуль 4. Організаційно-контрольний (8 год / 0,3 кредита).

Модуль 5. Самостійної роботи (19 год / 0,6 кредита).

Анотація модулів Програми

Соціально-гуманітарний модуль висвітлює соціально-філософські аспекти сучасної освіти, акцентує увагу на технологіях формування громадянської та соціальної компетентностей, ціннісно-орієнтованому вихованні в закладах освіти; розвиває творче мислення педагога, підвищує рівень соціально-політичних, філософських, соціологічних і психолого-педагогічних знань, сприяє вдосконаленню володіння категоріально-понятійним апаратом сучасної педагогічної науки.

Професійний модуль акцентує увагу на питаннях нормативно-правового регулювання освітньої галузі та використання сучасних підходів до освітнього процесу в Новій українській школі; сприяє опануванню слухачами форм і методів забезпечення ефективної психологічної підтримки учасників освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій, розвитку навичок опанування стресу, першої психологічної допомоги та саморегуляції; розширює професійні уявлення щодо застосування сучасних цифрових технологій в освітньому процесі та навичок спільного використання цифрових ресурсів.

Фаховий модуль складається з розділів:

- предметно-наукова підготовка;
- методична підготовка;
- спецкурси.

Тематика предметно-наукової підготовки розкриває роль освітніх та модельних навчальних програм у плануванні й організації освітнього процесу на уроках іноземної мови. Демонструються способи диференціації освітнього процесу.

Методична підготовка передбачає опанування вчителями технологій створення ефективного навчального середовища та класного менеджменту на уроках англійської, французької та німецької мов; розуміння ролі оцінювання

та його вплив на освітній процес та мотивацію учнів; розвитку ключових умінь XXI століття під час вивчення іноземної мови. Особливий акцент робиться на постійному обмірковуванні власної професійної діяльності (професійній рефлексії) як однієї із засад успішного реформування освіти.

Навчальним планом курсів підвищення кваліфікації передбачено проведення спецкурсів, які є логічним продовженням і доповненням найактуальніших проблем, що розглядаються в розділах із предметно-наукової та методичної підготовки учителів англійської, французької та німецької мов.

Організаційно-контрольний модуль містить контрольні-оцінювальні форми роботи на виявлення рівня знань слухачів з актуальних питань професійної діяльності. Викладачами використовуються різні засоби оцінювання успішності навчання слухачів, серед них: опитування (анкетування / тестування), виконання завдань, залікові роботи тощо.

Обов'язковими в цьому модулі є: діагностична робота (вхідне та вихідне тестування), оцінювання результатів навчання, яке здійснюється через підсумкове тестування та заліки до соціально-гуманітарного, професійного та фахового модулів. Форма проведення заліку визначається викладачем.

Умовами успішного завершення навчання педагогічних працівників за освітньою Програмою є: участь слухачів у синхронних заняттях / опрацювання всіх матеріалів курсу, виконання підсумкової творчої роботи та підсумкового тесту з пороговим рівнем балів не менше 70 %.

Модуль самостійної роботи спрямований на засвоєння навчального матеріалу педагогічним працівником у період, вільний від обов'язкових занять. Час, відведений для самостійної роботи слухачів, визначається навчальним планом і не включається в навчальне навантаження викладача.

Самостійна робота слухачів курсів підвищення кваліфікації забезпечується навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчально-методичними посібниками, інтерактивними технологіями, мультимедійною технікою, електронними розробками навчального призначення.

Форми, методи та технології реалізації освітньої програми

Реалізація завдань Програми для досягнення результатів навчання здійснюється шляхом розгляду навчального матеріалу на аудиторних заняттях (інтерактивних лекціях, лекціях-презентаціях); проведення семінарських та практичних занять, виконання слухачами групових та індивідуальних завдань; участі педагогічних працівників у тематичних дискусіях та обговоренні питань ефективних навчальних технологій у сучасних реаліях сьогодення, самостійного опрацювання учасниками навчально-методичних матеріалів, підготовлених викладачами.

Навчання здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання, засобів конференц-зв'язку, а саме: Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, різних вебсервісів та цифрових інструментів, серед них: OneDrive, Google Диск, Mentimeter, Google Forms, Padlet тощо.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Оцінювання результатів навчання слухачів здійснюється через використання викладачами різних засобів, серед них: опитування (анкетування / тестування), виконання завдань, залікові роботи, підсумкові творчі роботи тощо.

Обов'язковою є діагностична робота (вхідне та вихідне тестування) та заліки до соціально-гуманітарного, професійного та фахового модулів. Форма проведення заліку визначається викладачем.

Підсумкова творча робота (випускна робота, творчий проєкт) є результатом самостійної навчальної діяльності слухача, під час якої він аналізує джерела, оновлює, розширює та узагальнює набуті теоретичні знання, створює навчальний матеріал, методичний продукт, що впливає на ефективність викладання та власний професійний розвиток. Вид підсумкової творчої роботи й тема визначається самостійно педагогічним працівником та виконується відповідно до вимог, які надаються під час настановного заняття. Тема підсумкової творчої роботи може бути вибрана з наданого переліку або обрана педагогічним працівником самостійно. У процесі виконання роботи викладачами надаються індивідуальні консультації щодо її розробки. Підсумкова робота оцінюється викладачем (надається рецензія з висновком: зараховано / не зараховано).

Критеріями оцінювання результатів підвищення кваліфікації є: участь слухачів у синхронних заняттях (80 % відвіданих занять); активна участь у навчальних заняттях, групових формах роботи, виконання індивідуальних завдань, проведення самооцінювання, виконання всіх залікових завдань на платформі (для очно-дистанційного навчання); виконання підсумкової творчої роботи з рецензією «зараховано»; виконання підсумкового тесту з пороговим рівнем балів не менше 80 %.

Оцінювання результативності навчання за Програмою та якості організації процесу підвищення кваліфікації в інституті здійснюється шляхом надання слухачами зворотного зв'язку (анкетування).

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
свідоцтво про підвищення кваліфікації.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації вчителів англійської, французької та
німецької мов
за дистанційною формою навчання (синхронний режим)
(2,5 кредита, 75 годин)

№ з/п	Назва модуля	Дистанційна форма навчання (синхронний режим)						
		Кредити	Усього	Лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Темат. дискусія	Наук.-пр. конференц.
I	СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8	6		2		
	Інваріантна частина		6	4		2		
	Варіативна частина		2	2				
II	ПРОФЕСІЙНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8	2	2	4		
	Інваріантна частина		6	2	2	2		
	Варіативна частина		2			2		
III	ФАХОВИЙ МОДУЛЬ	1,0	36	8	12	16		
	Інваріантна частина		26	6	8	12		
	3.1. Предметно-наукова підготовка		2			2		
	3.2. Методична підготовка		10		2	8		
	3.3. Спецкурси		20	6	8	6		
	Варіативна частина		10	2	4	4		
IV	ОРГАНІЗАЦІЙНО- КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8		6	2		
	4.1. Діагностична робота		2			2		
	4.2. Заліки		6		6			
V	МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	0,6	15					
	У С Ь О Г О	2,5	75	16	20	24		

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації вчителів англійської, французької та
німецької мов
за дистанційною формою навчання (синхронний режим)
(2,5 кредита, 75 годин)

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин						
		Кредити	Усього	Лекцій	Семін.	Практ.	Темат. дискусія	Наук.-пр. конфер.
	I. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8	6		2		
	Інваріантна частина		6	4		2		
1.1	Соціально-філософські аспекти сучасної освіти		2	2				
1.2	Громадянська та соціальна компетентності: ключові ідеї та дієві практики розвитку		2			2		
1.3	Психолого-педагогічні аспекти формування креативного мислення особистості.		2	2				
	Варіативна частина		2	2				
1.4	Цифрова безпека: сучасні виклики, ризики, педагогічні підходи		2	2				
	II. ПРОФЕСІЙНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8	2	2	4		
	Інваріантна частина		6	2	2	2		
2.1	Нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти в Україні		2	2				
2.2	Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі		2		2			
2.3	Цифрові технології для організації дистанційного навчання		2			2		
	Варіативна частина		2			2		
2.4	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій		2			2		
	III. ФАХОВИЙ МОДУЛЬ	1,0	36	8	12	16		
	Інваріантна частина		26	6	8	12		
	3.1. Предметно-наукова підготовка		2			2		

3.1.1	Сучасні підходи до управління освітнім середовищем у класі: мотивація, взаємодія та підтримка		2			2		
	3.2. Методична підготовка		10		2	8		
3.2.1	Запитання як ключ до розвитку комунікативних умінь: інноваційні підходи, стратегії та практичні прийоми		2		2			
3.2.2	Підготовка до НМТ з іноземної мови: ефективні інструменти, стратегії та ресурси для успіху		2			2		
3.2.3	Оцінювання навчальних досягнень: роль учителя, інструменти та практики		2			2		
3.2.4	Помилки як ресурси навчання: як перетворити невдачі на можливості для зростання та успіху		2			2		
3.2.5	Сучасне планування уроку іноземної мови: структура, інноваційні методики та творчі рішення		2			2		
	3.3. Спецкурси		20	6	8	6		
	Інваріантна частина		14	6	6	2		
3.3.1	Перша психологічна допомога: умови, принципи та базові навички		2		2			
3.3.2	Інклюзія в освіті: від державної політики до педагогічної практики		2		2			
3.3.3	Псевдоісторія українського суспільства: спростування міфів та пошук шляхів формування нової соціальної реальності		2	2				
3.3.4	Український правопис: застосування норм та правил		2	2				
3.3.5	Педагогіка партнерства як основа успішного розвитку особистості		2	2				
3.3.6	Інтеграція ресурсів соціальних інститутів для забезпечення успішної траєкторії розвитку учня		2			2		
3.3.7	Російсько-українська війна як глобальна проблема		2		2			

	Варіативна частина		10	2	4	4		
3.3.8	Медіаграмотність в освітньому просторі		2			2		
3.3.9	Реалізація державних стандартів на рівні повної загальної середньої освіти		2		2			
3.3.10	Електронні (цифрові) освітні ресурси		2			2		
3.3.11	Нелінійне мислення в освіті: інструменти для сучасного педагога		2	2				
3.3.12	Педагогічна стійкість у часи невизначеності: практики ресурсної комунікації		2		2			
	IV. ОРГАНІЗАЦІЙНО-КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ	0,3	8		6	2		
4.1	Діагностична робота		2			2		
4.2	Заліки		6		6			
	V. МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	0,6	15					
	У С Ь О Г О	2,5	75	16	10	24		

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ МОДУЛЬ

1.1. Соціально-філософські аспекти сучасної освіти

Основні принципи соціально-філософського підґрунтя освіти через призму розвитку культури та цивілізації. Філософські підходи до поняття освіти: від класичних до сучасних концепцій. Фронезис освіти (європейський та північноамериканський досвід). Роль освіти у формуванні соціальних цінностей та культури. Вплив соціального середовища на навчання та розвиток особистості. Роль учителя у формуванні соціальних компетентностей учнів. Педагогічні підходи до соціалізації та адаптації учнів у суспільстві.

Глобалізація та її вплив на освітні процеси. Розвиток технологій та їх використання в освітньому процесі. Штучний інтелект та етичні аспекти освіти й виховання. Виховання моральної свідомості та відповідальності учнів. Педагогічні стратегії для формування етичних цінностей.

Список джерел

1. Бондар Т. О., Стрельников В. Ю., Шаповалова Н. П. (упор.). Філософія освіти в умовах сучасних викликів : цінності, стратегії, інноваційні практики. Збірник тез і статей Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції, Полтава, 20 листопада 2024 р. Полтава : ПАНО ім. М. В. Остроградського, 2024. 209 с. URL: <https://pano.pl.ua/wp-content/uploads/2024/11/Filosofia-osvity-v-umovakh-suchasnykh-vyklykiv-2.pdf> (дата звернення: 25.11.2025).
2. Опачко М. В. Філософія сучасної освіти. Навчально-методичний посібник. Магдалина Василівна Опачко. Ужгород : УжНУ, 2019. 60 с.
3. Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. 26–27 червня 2020 р., м. Дніпро. Наук. ред. О. Ю. Висоцький. Дніпро : СПД «Охотнік», 2020. 388 с. URL: <https://surl.li/mbynue> (дата звернення: 25.11.2025).
4. Філософія освіти : навчальний посібник, за заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.
5. Філософія освіти : хрестоматія : навчальний посібник, уклад. : В. О. Огнев'юк, О. М. Кузьменко. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 508 с.
6. Buchanan R. A., Forster D. J., Douglas S., Nakar S., Boon H., Heath T. Philosophy of education in a new key : Exploring new ways of teaching and doing ethics in education in the 21st century. Educational Philosophy and Theory. 2022. Vol. 54. Issue 8. P. 1178–1197.

URL: <https://doi.org/10.1080/00131857.2021.1880387> (дата звернення: 24.11.2025).

7. Schwartz B., Sharpe K. Practical Wisdom : The Right Way to Do the Right Thing Paperback, Riverhead Books ; Illustrated edition. 2011. 336 p.

8. Kristjánsson K., VanderWeele T. J. The proper scope of education for flourishing. Journal of Philosophy of Education. Vol. 59. Issue 3–4. June–Aug 2025. P. 634–650. URL: <https://doi.org/10.1093/jopedu/qhae056> (дата звернення: 25.11.2025).

1.2. Громадянська та соціальна компетентності: ключові ідеї та дієві практики розвитку

Демократичне суспільство та його цінності. Концептуальні засади громадянської освіти. Базові принципи освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини: навчання «про», «через», «для» демократії. Рада Європи. Рамка компетентностей для культури демократії: кластери компетентностей та дескриптори.

Громадянська та соціальна компетентності. Партисипація в освітньому просторі: приклади взаємодії. Драбина участі Роджера Харта. Форми навчання для реалізації концепції ОДГ / ОПЛ.

Інструментарій педагога щодо формування в дітей дошкільного віку та учнівської молоді соціальної та громадянської компетентностей і світогляду на основі демократичних цінностей. Щоденні практики для формування громадянської відповідальності.

Використання ресурсів ОДГ / ОПЛ для розвитку демократичної взаємодії в дошкільній / учнівській спільноті.

Список джерел

1. Громадська організація «Розвиток громадянських компетентностей в Україні». URL: <https://www.doccu.in.ua/> (дата звернення: 04.11.2025).

2. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://cutt.ly/QXhvDoI> (дата звернення: 04.11.2025).

3. Програма «Демократична школа : освіта для демократичної стійкості». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/> (дата звернення: 04.11.2025).

4. Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». URL: <https://decide.in.ua/> (дата звернення: 04.11.2025).

1.3. Психолого-педагогічні аспекти формування креативного мислення особистості.

Визначення креативності. Креативність як ключова компетентність нової української школи. Психічні процеси, що є основою творчості: асоціативність, інтуїція, дивергентне мислення. Зв'язок дивергентного та креативного мислення за Дж. Гілфордом. Компоненти креативного продукту за М. Ранко. Вікові особливості дітей та молоді: 4–7 років – «золотий вік» фантазії; 8–11 – криза «реалізму»; 12–15 – повернення через метафору.

Індивідуально-психологічні чинники креативності: темперамент, мотивація, емоційний інтелект. Ознаки творчої особистості: самостійність, уява, толерантність до невизначеності, мотивація досягнення. Типологія учнів за рівнем творчого потенціалу.

Вплив середовища на формування творчої особистості (сім'я, школа, соціум). Психологічні бар'єри розвитку креативності. Фіксація (Е. Дункер), страх помилки, конформізм, перевантаження алгоритмами. Нейронауковий погляд на проблему креативності. Психолого-педагогічна підтримка: як допомогти учню подолати «антикреативні» установки.

Педагогічні умови розвитку креативного мислення. Педагогічна підтримка та фасилітація: роль учителя як «каталізатора творчості». Стратегії розвитку креативності (за Т. Амабайл та Е. Торренс). Методи розвитку креативного мислення. Гра як метод розвитку креативного мислення.

Список джерел

1. Балл Г. О., Медінцев В. О. Формування креативного мислення школярів у процесі навчання. Вінниця : ТОВ «Планер», 2020. 248 с.
2. Дмитрієва Л. М. Психологічні механізми дивергентного мислення в підлітковому віці. Психологія і суспільство. 2021. № 3. С. 45–56.
3. Коваленко В. Г. Педагогічні стратегії розвитку креативності на уроках гуманітарного циклу. Освітологічний дискурс. 2022. № 36(4). С. 112–125.
4. Креативні стартери для уроків: збірник вправ. Київ : Освіторія. 48 с. URL: <https://osvitoria.media/creativestarters> (дата звернення: 05.11.2025).
5. Ляшенко О. В. Вплив середовища на формування креативного потенціалу школярів. Наукові записки НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія : Психолого-педагогічні науки. 2023. № 1. С. 78–89.
6. Пометун О. І., Пироженко Т. О. Креативність у новій українській школі : практичний посібник для вчителів. Київ : Генеза, 2019. 160 с.
7. Розвиток критичного та креативного мислення : методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nush/metodichni-rekomendaciyi> (дата звернення: 05.11.2025).
8. Runco M. A., Jaeger G. J. The standard definition of creativity revisited. Creativity Research Journal. 2023. № 35(2). P. 189–201.

1.4. Цифрова безпека: сучасні виклики, ризики, педагогічні підходи

Перехід освіти до цифрового формату в умовах війни та зростання загроз у кіберпросторі. Особлива вразливість учнів і педагогів. Учитель як носій цифрової культури та гарант безпеки учасників освітнього процесу.

Ключові виклики цифрової безпеки сьогодення: підвищена активність пропаганди, фейків, інформаційних атак; кібербулінг, цифрова агресія та їхні нові форми в соціальних мережах та месенджерах; сексуальне насильство онлайн (сексторшен, секстинг, грумінг, мережеві «ігри», що залучають до ризикованої поведінки тощо); ризики, пов'язані з розвитком штучного інтелекту (deepfake-технології, маніпуляція інформацією, порушення приватності); втягнення дітей у воєнні злочини онлайн (кіберрозвідка,

фотофіксація об'єктів, поширення інформації, що може нашкодити безпеці держави).

Сучасні, практичні та адаптовані до воєнного контексту підходи, що допомагають. Цифрова гігієна та конфіденційність. Інструменти та практики (перевірка контенту; інструменти фактчекінгу; налаштування приватності в Google, YouTube, соцмережах; реагування на онлайн-інциденти в правовому, психологічному та педагогічному ключі). Психологія цифрової поведінки та методичні орієнтири.

Список джерел

1. Богуш В. М. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту. Видавництво : Ліра-К, 2022. 554 с.
2. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. Київ : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
3. Онлайн-безпека дітей | Кібербулінг | Цифрова освіта. URL: <https://stop-sexting.in.ua/> (дата звернення: 01.12.2025).
4. Сексуальне насилля в інтернеті. Як захистити дітей? Дискусія DOCUDAYS.UA. URL: <https://docuspace.org/project/seksualne-nasilstvo-v-interneti-yak-zakhistiti-ditey> (дата звернення: 01.12.2025).
5. Черних О. Кібербезпека учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Освіта Сумщини : інформаційний, науково-методичний журнал. 2023. № 1 (57). С. 22–24.

II. ПРОФЕСІЙНИЙ МОДУЛЬ

2.1. Нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності закладу (ЗЗСО/ЗДО/ЗПО) в Україні

Загальне законодавство України про освіту (Конституція України, закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників» тощо). Реформа «Нова українська школа». Види нормативно-правових актів. Вплив міжнародних документів про освіту на формування державної політики в галузі освіти України. Методи й інструменти аналізу та синтезу інформації в галузі освіти.

Огляд окремих положень галузевого та спеціальних законів України: термінологічні зміни в законодавстві; мета, завдання, принципи та структура системи освіти в Україні; види та форми здобуття освіти; прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти; інклюзивне навчання тощо). Система забезпечення якості освіти. Академічна доброчесність та види відповідальності. Інституційний аудит. Децентралізація управління. Автономія закладу (повноваження керівника та педагогічної ради), академічна свобода вчителя та реалізація їх на практиці.

Основні положення нормативно-правових документів, які регулюють професійний розвиток педагогічних працівників (атестація, сертифікація, учителі без педагогічної освіти, педагогічна інтернатура, наставництво). Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників за новими правилами.

Список джерел

1. Конституція України: Верховна Рада України 28 червня 1996 р., із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
6. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення: 04.11.2025).
7. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення: 04.11.2025).
8. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників : постанова КМ України від 21.08.2020 р. № 800, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133-2019-%D0%BF> (дата звернення: 04.11.2025).

2.2. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі

Поняття парадигми й підходу в освіті. Сучасні соціокультурні умови як вимога зміни парадигми освіти. Мета сучасної освіти.

Концепція Нової української школи про нові підходи до освітнього процесу. Дитиноцентризм, компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний, середовищний, технологічний підходи: сутність і реалізація в освітньому процесі закладу освіти.

Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість. Зміна пріоритетів в освітньому процесі: від накопичення знань до розвитку життєвих навичок, від сукупності знань, навичок і вмінь до формування особистості учня, його духовності та активної життєвої позиції.

Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта.
Рефлексивність навчання.

Список джерел

1. Гриньова М. В. Особистісно орієнтована технологія навчання та виховання. Інтернет-методрада як інструмент відкритого ефективного співробітництва з проблем методики викладання у ВНЗ I–II рівнів акредитації. Травень. 2015. С. 11–15.
2. Гура Т., Рома О. Діяльнісний підхід у базовій середній освіті : від педагогічної теорії до освітянської практики. Нова українська школа у базовій середній освіті : впевнені кроки Запорізької області : науково-методичний посібник / відп. ред. Т. Є. Гура ; КЗ «ЗОППО» ЗОР. Запоріжжя : ЗОППО, 2022. 303 с. С. 26–40.
3. Ларіонова Н. Сучасні підходи до навчання в НУШ. Навчально-методичний посібник. Біла Церква : ТОВ «Білоцерківдрук», 2024. 76 с.
4. Набок М. В. Дитиноцентризм – стрижневий вектор розвитку загальної середньої освіти України початку 21-го століття. Духовність особистості : методологія, теорія і практика. 2017. Вип. 3. С. 159–172.
5. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 17.11.2025).
6. Паламар С. П. Компетентнісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти. Освітологічний дискурс : електронне наукове фахове видання. 2018. № 1/2 (20/21). С. 267–278.
7. Рудкевич Н. І. Соціалізація особистості – середовищний підхід. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. 2020. Випуск 73. С. 168–173.

2.3. Цифрові технології для організації дистанційного навчання

Основні тенденції в розвитку сучасних цифрових технологій. Класифікація засобів ІКТ за способом використання в діяльності закладів освіти. Особливості застосування цифрових технологій в освітньому процесі.

Можливості використання сучасного прикладного програмного забезпечення в дистанційному навчанні. Вимоги щодо створення інтерактивних матеріалів у прикладному програмному забезпеченні.

Огляд хмарних сервісів. Класифікація хмарних технологій. Основні поняття та засоби створення хмари. Принципи взаємодії між «хмарою» та користувачем. Основи роботи в хмарі «Google». Робота із сервісом Google Диск. Створення папки для спільних документів. Робота декількох користувачів зі спільним документом. Робота з інструментом «Голосове введення».

Список джерел

1. Биков В., Спирін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Вісник кафедри «ЮНЕСКО» «Неперервна професійна

освіта XXI століття». 2020. № 1. С. 27–36. URL: <https://www.unesco-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/7/6> (дата звернення: 04.11.2025).

2. Гнатишена І. М., Харюк І. Р. Дистанційне навчання ESL. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2021. Вип. 1. С. 144–154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2021_1_12 (дата звернення: 04.11.2025).

3. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника / Морзе Н. та ін. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2019. Вип. спецвип. С. 1–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_spetsvip_41 (дата звернення: 04.11.2025).

4. Панасенко І. В. Дистанційне навчання в Україні : аналіз загроз і викликів. Бізнес Інформ. 2021. № 6. С. 78–83.

5. Типова програма з підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 04.11.2025).

6. Цифрові технології в освіті : сучасний досвід, проблеми та перспективи : монографія / Васильєва Т. А. та ін. ; за заг. ред. д-рки екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Петрушенка. Суми : Сумський державний університет, 2022. 150 с.

7. Шахіна І. Ю., Павліченко М. О. Дистанційне навчання в сучасній освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. 2019. Вип. 53. С. 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mitimpt_2019_53_14 (дата звернення: 04.11.2025).

2.4. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій

Зміна ролі освітнього процесу під час війни. Вплив війни на психічний стан дітей та дорослих.

Психологічна підтримка: види та принципи надання. Основні напрями психологічної підтримки в закладах освіти. Вікові особливості дітей проживання кризи. Роль дорослого. Педагоги як суб'єкти надання психологічної підтримки під час дистанційного навчання. Типові помилки під час надання психологічної підтримки.

Психологічне благополуччя педагога як запорука ефективності освітнього процесу.

Список джерел

1. Бернетт Дін. Як працює наш дивакуватий мозок. Vivat. Pelican, 2019. 384 с.

2. Екосистема психологічної допомоги у сфері освіти. URL: <https://www.mentalhelp.in.ua/> (дата звернення: 03.11.2025).

3. Кокун О. М. Життєстійкість і резильєнтність людини в сучасному світі : теорія, дослідження, практика : монографія. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2025. 214 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744751> (дата звернення: 03.11.2025).

4. Коли світ на межі змін : стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни. URL: <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-lXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view> (дата звернення: 03.11.2025).

5. Макієнко Н., Гершанов О. Шлях до зцілення : основи роботи з наслідками травматичних подій. Israel Trauma Coalition, 2023. 72 с.

6. Психологічна допомога дітям в умовах воєнного стану : довідник вихователів дошкільних навчальних закладів і вчителів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Пророк та ін. ; за ред. Н. В. Пророк. Київ, 2022. 155 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733084> (дата звернення: 02.11.2025).

7. Психологічні труднощі, мотивація та відновлення. Як викладати в умовах війни. Vector : вебсайт. URL: <https://vctr.media/ua/yakvikladati-v-umovah-vijni-139460/> (дата звернення: 02.11.2025).

III. ФАХОВИЙ МОДУЛЬ

3.1. Предметно-наукова підготовка

3.1.1. Сучасні підходи до управління освітнім середовищем у класі: мотивація, взаємодія та підтримка

Мотивація як ключовий чинник залучення учнів до навчальної та мовленнєвої діяльності. Внутрішня та зовнішня мотивація, умови її формування та підтримки в іншомовному класі. Роль учителя як фасилітатора навчального процесу. Психологічна безпека та позитивний емоційний клімат як основа ефективного навчання.

Методи та інструменти організації взаємодії в класі: парна та групова робота, кооперативне навчання, комунікативні та інтерактивні форми діяльності. Стратегії підтримки активної участі учнів у навчальному процесі, розвиток автономності та відповідальності за результат навчання. Диференціація завдань з урахуванням рівня підготовки та навчальних потреб учнів. Практичні інструменти підтримки навчальної мотивації: позитивний зворотний зв'язок, формувальне оцінювання, створення ситуації успіху. Аналіз власного стилю управління класом, визначення сильних сторін і зон професійного розвитку. Поєднання педагогічної вимогливості та підтримки як умова ефективного управління освітнім середовищем.

Список джерел

1. Методика навчання англійської мови : навчально-методичний посібник / за ред. МОН України. Київ : МОН України, 2024. 312 с.

2. British Council. Викладання англійської у новому контексті. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/teaching-english-in-the-new-context> (дата звернення: 22.12.2025).

3. Demianova, Y.O., & Gostieva, P.R. Викладання англійської мови для дітей: як зберегти мотивацію. URL: <https://journals.uran.ua/apppfo/article/view/94971> (дата звернення: 22.12.2025).

4. Green Forest. Методи та методики викладання англійської мови. URL: <https://greenforest.com.ua/journal/read/11-modern-methods-of-teaching-english-in-one-course> (дата звернення: 22.12.2025).

5. EdLine. Комунікативна методика у викладанні англійської мови. URL: <https://www.edline.top/courses/komunikatyvna-metodyka-u-vykladanni-angliyskoi-movy/> (дата звернення: 22.12.2025).

3.2. Методична підготовка

3.2.1. Запитання як ключ до розвитку комунікативних умінь: інноваційні підходи, стратегії та практичні прийоми

Роль запитань у формуванні комунікативної компетентності учнів на уроці англійської мови. Типи запитань (відкриті, закриті, уточнювальні, проблемні, рефлексивні) та їхні функції в організації мовленнєвої діяльності. Запитання як інструмент активізації мислення, розвитку критичного мислення та стимулювання усного мовлення в іншомовному середовищі.

Стратегії використання запитань у різних етапах уроку: мотиваційному, презентаційному, тренувальному та рефлексивному. Практичні прийоми формулювання ефективних запитань відповідно до віку, рівня мовної підготовки та навчальних цілей учнів. Використання запитань для підтримки діалогу, дискусії, парної та групової роботи, розвитку автономності та впевненості учнів у мовленнєвому спілкуванні.

Практичні інструменти оцінювання комунікативних умінь через запитання: формувальне оцінювання, самооцінка та взаємооцінка. Аналіз власної педагогічної практики роботи із запитаннями, визначення сильних сторін і зон професійного зростання. Інтеграція запитань як системного елементу управління навчальним процесом на уроці англійської мови.

Список джерел

1. British Council. Asking questions. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/managing-lesson/articles/asking-questions> (дата звернення: 22.12.2025).
2. Cambridge English. Resources for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/> (дата звернення: 22.12.2025).
3. Council of Europe. CEFR Companion Volume. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 22.12.2025).
4. Scrivener J. Learning Teaching : The Essential Guide to English Language Teaching. London : Macmillan Education, 2022. 416 p.

3.2.2. Оцінювання навчальних досягнень: роль учителя, інструменти та практики

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Рекомендовані рівні володіння мовою. Дескриптивні критерії та презентація загальнорекомендованих РВМ (глобальна шкала). РВМ після закінчення початкового (4 кл.), основного (9 кл.) та старшого (11 кл.) етапів загальноосвітньої школи.

Роль оцінювання в освітньому процесі. Види оцінювання. Методи оцінювання. Критерії оцінювання.

Діагностичне оцінювання. Формувальне оцінювання або оцінювання для учіння. Складники формувального оцінювання. Зворотний зв'язок та надання ефективних відгуків. Самооцінювання та взаємооцінювання. Інструменти оцінювання. Підсумкове оцінювання. Види контролів та контрольні роботи. Принципи тестування.

Список джерел

1. British Council. Assessment and feedback. URL: <https://assessment.britishcouncil.org/rethinking-english-language> (дата звернення: 22.12.2025).
2. Brown H. D., Abeywickrama P. Language Assessment: Principles and Classroom Practices. New York : Pearson Education, 2020. 368 p.
3. Cambridge English. Resources for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/> (дата звернення: 22.12.2025).
4. Council of Europe. CEFR Companion Volume. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 22.12.2025).
5. NUS English. Формувальне оцінювання. URL: <https://nus.org.ua/2021/06/10/shho-take-formuvalne-otsinyuvannya-chomu-vono-potribne-uchnyam-i-yaki-osnovni-vyklyky/> (дата звернення: 22.12.2025).

3.2.3. Помилки як ресурси навчання: як перетворити невдачі на можливості для зростання та успіху

Роль помилок у процесі вивчення іноземної мови як природного та необхідного етапу навчання. Педагогічні підходи до сприйняття помилки не як поразки, а як джерела зворотного зв'язку та розвитку мовної компетентності. Формування безпечного освітнього середовища, у якому учні не бояться помилятися, експериментувати з мовою та брати участь у комунікативній взаємодії.

Стратегії роботи з помилками на уроці іноземної мови: відкладене та миттєве коригування, селективне виправлення, само- та взаємокорекція. Практичні прийоми реагування на помилки в усному й письмовому мовленні з урахуванням віку, рівня підготовки та навчальних цілей учнів. Баланс між підтримкою, мотивацією та педагогічною вимогливістю.

Практичні інструменти використання помилок для розвитку автономності та впевненості учнів: формувальне оцінювання, рефлексія навчального процесу, аналіз типових помилок. Розвиток культури навчання через помилки як складової успішного опанування іноземної мови та довготривалого навчального прогресу.

Список джерел

1. British Council. Feedback and error correction (ELT practice). URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/assessing->

[learners/magazine/feedback-and-error-correction-it-your](#) (дата звернення: 22.12.2025).

2. British Council. Error Correction (practical ideas for classroom). URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/assessing-learning/articles/error-correction> (дата звернення: 22.12.2025).

3. Cambridge English. Resources for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/> (дата звернення: 22.12.2025).

4. Hattie J. Visible Learning : Feedback. London : Routledge, 2021. 256 p.

5. Формувальне оцінювання: приклади та інструменти (Vseosvita). URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvalne-otsiniuvannia-na-urokakh-inozemnoi-movy-instrumenty-ta-pryklady-1013559.html> (дата звернення: 22.12.2025).

3.2.4. Сучасне планування уроку іноземної мови: структура, інноваційні методики та творчі рішення

Сучасні підходи до планування уроку іноземної мови з урахуванням комунікативної спрямованості навчання та потреб учнів. Структура ефективного уроку як цілісної системи: визначення навчальних цілей, очікуваних результатів та логіки діяльності. Поєднання традиційних етапів уроку з гнучкими форматами, що забезпечують активну участь учнів у навчальному процесі.

Інноваційні методики планування: інтеграція інтерактивних технологій, диференційований підхід, використання автентичних матеріалів і цифрових ресурсів. Практичні прийоми організації мовленнєвої діяльності, які сприяють розвитку комунікативних умінь, критичного мислення та автономності учнів. Адаптація структури уроку до різних форматів навчання, зокрема дистанційного та змішаного.

Творчі рішення в плануванні уроку як інструмент підвищення мотивації та залученості учнів. Гнучке використання часу, варіативність завдань, створення умов для співпраці та самовираження. Рефлексія уроку як складник професійного зростання вчителя та вдосконалення методики викладання іноземної мови.

Список джерел

1. BusyTeacher. Lesson plans and teaching ideas for ESL teachers. URL: <https://busyteacher.org/> (дата звернення: 22.12.2025).

2. Cambridge English. Resources for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/> (дата звернення: 22.12.2025).

3. Cambridge University Press & Assessment. Planning a lesson. URL: <https://www.cambridge.org/elt/blog/2018/07/17/planning-a-lesson/> (дата звернення: 22.12.2025).

4. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. London : Macmillan Education, 2022. 416 p.

5. UsingEnglish.com — ESL Lesson Plans. URL: <https://www.usingenglish.com/teachers/lesson-plans/> (дата звернення: 22.12.2025).

3.2.5. Підготовка до НМТ з іноземної мови: ефективні інструменти, стратегії та ресурси для успіху

Особливості підготовки учнів до національного мультипредметного тесту з іноземної мови з урахуванням його формату, структури та типів завдань. Аналіз ключових вимог НМТ та типових труднощів, з якими стикаються учні під час виконання тестових завдань. Формування системного підходу до підготовки, орієнтованого на розвиток мовної компетентності, а не лише на тренування тестових навичок.

Ефективні стратегії підготовки: планування навчального процесу, поетапне відпрацювання мовних умінь, робота з тестовими форматами та розвиток навичок самоконтролю. Практичні інструменти для підвищення результативності навчання: використання тренувальних матеріалів, онлайн-ресурсів, цифрових платформ та адаптивних завдань відповідно до рівня підготовки учнів.

Роль учителя у підготовці до НМТ: мотиваційна підтримка, зниження тестової тривожності, формування впевненості учнів у власних можливостях. Використання формувального оцінювання, аналіз результатів пробних тестувань та корекція навчальної стратегії як умова досягнення стабільних і прогнозованих результатів.

Список джерел

1. Український центр оцінювання якості освіти. НМТ. URL: <https://testportal.gov.ua/nmt/> (дата звернення: 22.12.2025).
2. British Council. Викладання англійської у новому контексті. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/teaching-english-in-the-new-context> (дата звернення: 22.12.2025).
3. Cambridge English. Resources for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/> (дата звернення: 22.12.2025).
4. Council of Europe. CEFR Companion Volume. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 22.12.2025).
5. Mann M., Taylore-Knowles S. Exam Booster for B1+ / B2. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 176 p.

3.3. Спецкурси

3.3.1. Перша психологічна допомога: умови, принципи та базові навички

Поняття про першу психологічну допомогу (далі – ППД). Мета, завдання та принципи надання ППД. Перша психологічна допомога в системі психосоціальної підтримки в надзвичайних або кризових ситуаціях.

Етапи та структура надання ППД.

Розлади психічних процесів та ознаки, за якими визначають необхідність надання ППД. Протоколи надання ППД під час переживання негативних психічних реакцій та станів (ступор, панічні атаки, агресія, плач, істерика, апатія тощо).

Особливості надання ППД дітям: категорії дітей, які потребують ППД, установлення першого контакту з дитиною. Організація роботи з надання ППД в закладі освіти.

Список джерел

1. Довгань Н. О., Поліщук С. А. Надання першої психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях : методичні рекомендації / за ред. В. М. Духневича ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 145 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/994a68cf-3dcb-491e-9915-5f6c5f103761/content> (дата звернення: 01.11.2025).

2. Кадом Л. Перша психологічна допомога. Посібник для членів загону швидкого реагування Товариства Червоного Хреста України. Київ : Товариство Червоного Хреста України, 2017. 42 с. URL: <https://surli.li/kv1hdb> (дата звернення: 05.11.2025).

3. Оніщенко Н. В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації : теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : Право, 2014. 584 с.

4. Психологія екстремальної діяльності : навч. посіб. / І. І. Приходько та ін. ; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НА НГУ, 2016. 571 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/4007> (дата звернення: 05.11.2025).

5. Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» : лист Міністерства освіти і науки України від 04.04.2022 р. № 1/3872-22. URL: <https://surli.cc/dfkpeg> (дата звернення: 05.11.2025).

6. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 160 с.

3.3.2. Інклюзія в освіті: від державної політики до педагогічної практики

Інклюзія в освіті: сутність, актуальність. Поняття «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище», «інклюзивна компетентність» педагога в законодавстві України.

Багатоманітність здобувачів освіти як психолого-педагогічна проблема. Протиріччя між стандартизованою освітою та індивідуалізованим засвоєнням освітніх цінностей. Право вибору як стратегія освіти XXI століття.

Інструментарій освітньої інклюзії: індивідуальна освітня траєкторія, індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план / програма, персоналізоване навчання, універсальний дизайн навчання.

Агентність здобувача освіти: від освітньої інклюзії до інклюзії соціальної.

Список джерел

1. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 11.11.2025).
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.11.2025).
3. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 17.11.2025).
4. Алексеева С. Індивідуальна освітня траєкторія : від побудови – до реалізації. Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент : зб. наук. пр. (Серія: Педагогічні науки). Київ : «Вид-во Людмила», 2021. Вип. 17. С. 74–82.
5. Освіта : інклюзія та універсальний дизайн. URL: https://naiu.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/EducationInclusiveUniversalDesign_Brochure_Web_2.pdf (дата звернення: 10.11.2025).
6. Школа для всіх. URL: <https://nus.org.ua/2021/06/29/shkola-dlya-vsih-prohodte-onlajn-kurs-pro-organizatsiyu-inklyuzyvnogo-seredovyshha> (дата звернення: 10.11.2025).
7. Якубов С. Персоналізоване навчання в загальноосвітній школі. Основні визначення та шлях до впровадження. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15279/1/S_Yakubov_DSH_9_IPPO.pdf (дата звернення: 10.11.2025).

3.3.3. «Псевдоісторія» українського суспільства: спростування міфів та пошук шляхів формування нової соціальної реальності

«Псевдоісторія» та історична правда. Соціально-історичний міф як елемент історико-духовного буття нації. Стереотип радянського мислення. Радянсько-російська соціально-історична пам'ять. «Реімперіалізація». Спростування концептуального наративу «Україна між Заходом та Сходом». Геополітичний контекст протистояння «Схід» – «Захід». Руйнування псевдоісторичних міфів в умовах інформаційної війни. Українська історична пам'ять як фундаментальний складник національної свідомості. Національна концепція соціально-історичного буття українців. Формування орієнтаційних цінностей молоді. Пошук шляхів формування нової соціально-історичної реальності.

Список джерел

1. Броджі Дж. Культурний поліморфізм українського світу. Київ : Дух і Літера, 2022. 520 с.
2. Єсельчик С. Імперія пам'яті : російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Київ, 2018. 218 с.
3. Грицак Я. Подолати Минуле : глобальна історія України. Київ : Портал, 2022. 408 с.
4. Гірич І. Українська історія : через ідентичність до держави. Київ : Українські пропілеї, 2021. 270 с.

5. Український інститут національної пам'яті. Міфи. URL: <https://unr.uinp.gov.ua/metodichni-materiali/mifi> (дата звернення: 11.11.2025).

6. Історики спростували 50 найпоширеніших міфів російської пропаганди. URL: <https://old.uinp.gov.ua/news/istoriki-sprostuvali-50-naiposhirenishikh-mifiv-rosiiskoi-propagandi-proti-ukraini> (дата звернення: 12.11.2025).

7. Мельник В. У полоні інтерпретацій. Політична антропологія : між Сходом і Заходом. Вінниця : Нова книга, 2020. 279 с.

8. Розумюк В. Індоктринація псевдоісторією : модифікація свідомості засобами освіти. Київ : ІСЕМВ НАН України, 2021. Вип. 49. С. 114–121.

3.3.4. Український правопис: застосування норм і правил

Український правопис після оновлення: обов'язкові зміни й варіантні норми. Правила вживання знака м'якшення та апострофа. Написання деяких іменникових суфіксів. Написання складних і складноскорочених слів. Уживання великої літери. Правопис прізвищ і географічних назв. Відмінювання числівників. Правопис і відмінювання слів іншомовного походження. Пунктуаційні норми.

Список джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 26.11.2025).

2. Когут В. М. Український правопис: 2019 : Зміни та правила. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 16 с.

3. Красавіна В., Хомич Т. Практикум із правопису й пунктуації української мови : навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 140 с.

4. Тренажер із правопису української мови. URL: <https://webpen.com.ua/> (дата звернення: 26.11.2025).

5. Український правопис / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні ; Інститут української мови. Київ : Наукова думка, 2019. 391 с. URL: <https://surl.li/mbumbv> (дата звернення: 26.11.2025).

6. Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. З урахуванням усіх змін. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 128 с.

3.3.5. Педагогіка партнерства як основа успішного розвитку особистості

Педагогіка партнерства як умова ефективної взаємодії школи та родини. Основні ідеї педагогіки партнерства, принципи й механізми реалізації. Управління закладом освіти на засадах відкритості та толерантності. Роль керівника закладу освіти в налагодженні партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. Нові ролі вчителя. Реалізації принципів педагогіки партнерства в умовах дистанційного навчання. Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій. Підвищення рівня педагогічної культури батьків. Формування ефективної культури спілкування між учнями, учителями та батьками, що відповідає

викликам сучасного освітнього середовища. Зарубіжний і вітчизняний досвід упровадження педагогіки партнерства в освітній простір.

Список джерел

1. Актуальні питання управлінської діяльності керівника ЗЗСО : навч.-метод. посібн. / авт.-укл.: Смирнова М. Є. та ін.; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2021. 172 с.
2. Взаємодія в школі : 6 прикладів змін через партнерство : посібник / за заг. ред. Г. Титиш, 2020. 80 с. URL: <https://inlnk.ru/xv8zj7> (дата звернення: 04.11.2025).
3. Ковальчук В. А. Педагогічне партнерство як основа розвитку сучасної системи освіти та інституту сім'ї. Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціономічної та освітньої сфер : зб. наук. праць за матер. міжрегіонального науково-методичного онлайн-семінару (26 квітня 2022 р., Хмельницький). 224 с. С. 89–93.
4. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя : навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
5. Міллер Керес Е., Дегтярьова О., Дрожжина Т. Я (практикую) СЕЕН. Посібник для батьківства : навч.-метод. посібник. Київ : Видавничий дім «Перше вересня», 2021. 60 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/POSIBNYK-dlya-batkvstva-VEB.pdf> (дата звернення: 04.11.2025).
6. Коханова О. Партнерство як фактор соціалізації особистості. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2004/1/O_Kokhanova_PPTP_2_IPSP (дата звернення: 04.11.2025).
7. Онаць О. М. Підготовка учасників освітнього процесу до реалізації ідей партнерської взаємодії. Світ дидактики : дидактика в сучасному світі : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21–22 вересня 2021 р., Київ). С. 55. URL: <https://undip.org.ua/library/svit-dydaktyky-dydaktyka-v-suchasnomu-sviti-zbirnyk-materialiv-mizhnarodnoinukovo-praktychnoi-internet-konferentsii/> (дата звернення: 04.11.2025).
8. Партнерство в освіті. Практика взаємодії у контексті освітньої діяльності на шляху розбудови Нової української школи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2022. 140 с.
9. Тищенко Л. Формування взаємостосунків учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства. Нова педагогічна думка. 2021. № 1. С. 70–75.
10. Топузов О. М. Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти : теорія і методологія. Київ : Інститут педагогіки : Педагогічна думка, 2021. 160 с. URL: <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160> (дата звернення: 04.11.2025).

3.3.6. Російсько-українська війна як глобальна проблема

Сутність понять «глобальна проблема», «війна», «конфлікт», «агресія». Російсько-українська війна – пряме й опосередковане застосування збройної сили РФ проти суверенітету й територіальної цілісності України. Глобальні, регіональні та національні виміри російсько-української війни. Причини російсько-української війни: цивілізаційна, імперська, реваншистська, геополітична, економічна, ідеологічна. Неспроможність глобальної системи безпеки.

Періодизація російсько-української війни. Відкриті складники російської збройної агресії проти України. Збройне вторгнення Росії в Крим у лютому – березні 2014 р. Війна на Сході України. Повномасштабне російське вторгнення в Україну – найбільший воєнний конфлікт від часів Другої світової війни. Ескалація російської агресії (2021–2024 рр.). Особливості сучасної російсько-української війни. Утрати росії й ЗСУ у війні. Визнання РФ агресором та державою-терористом. Закон України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну». Росія – держава – спонсор тероризму.

Глобальні політичні й соціально-економічні наслідки російсько-української війни та шляхи їх подолання. Основні уроки війни. Становлення нової світової архітектури безпеки. Міжнародна коаліція на підтримку незалежності та територіальної цілісності України. Військова, політична, фінансова й гуманітарна підтримка України. Санкційна політика щодо країни-агресорки.

Список джерел

1. Агресія Росії проти України : історичні передумови та сучасні виклики / авт. кол. : П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізняка, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій. Науково-дослідний інститут українознавства МОН. Київ : Леся, 2016. 586 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013323> (дата звернення: 25.11.2025).
2. Байден : війна в Україні є глобальною проблемою. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/24/7348131/> (дата звернення: 15.11.2025).
3. Глобальні проблеми. Політологічний енциклопедичний словник / уклад. : Л. М. Герасіна та ін. За ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2015. 816 с.
4. Романишин А., Черевичний С., Остапчук О. 100 брехливих російських наративів про російсько-українську війну : практичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2023. 77 с.
5. Романишин А., Черевичний С., Остапчук О. 100 запитань та відповідей про російсько-українську війну. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2023. 82 с.
6. Як війна Росії проти України змінила світ. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/geopolitics/rosiysko-ukrayinska-viyna-bytva-zamaybutnye-lyudskoyi-tsyvilizatsiyi/> (дата звернення: 15.11.2025).

3.3.7. Медіаграмотність в освітньому просторі

Медіаграмотність як життєво необхідна компетентність сучасної людини. Стратегічні документи, що визначають напрям медіаосвіти в Україні (Концепція НУШ, Концепція впровадження медіаосвіти в Україні). Роль вчителя у формуванні критичного мислення та інформаційної культури учнів. Медіаосвіта в контексті Державного стандарту базової середньої освіти.

Практична медіаосвіта: медіаграмотність в освітньому просторі. Медіакомпетентність як показник медіакультури особистості. Обґрунтування шляхів, форм та засобів формування медіаграмотності педагогів у сучасних умовах. Суспільне значення медіаосвіти. «Медіаосвіта» та «медіаграмотність» як освітні категорії. Медіаосвіта дорослих, формування медіакомпетентності особистості. Медіаграмотність як техніка запобігання пропаганді та маніпуляціям з боку медіа. Інтеграція медіаосвіти в навчальні предмети сучасної української школи.

Список джерел

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontsepsiya-vprovadzhennymediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/> (дата звернення: 20.11.2025).
2. Медіаграмотність : підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу; пер. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
3. Медіаграмотність під час війни : теорія, методика, інтерактив. навчальний посібник / за заг. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с.
4. Медіаосвітній поради́ник для педаго́га профе́сійної освіти. Навчально-методичний посібник / за ред. О. В. Волошенюк, В. Ф. Іванова, Р. І. Євтушенко. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 61 с.
5. Медіапедагогіка : навчальний посібник / Зюсс Д., Ламперт К., Трюльцш-Війнен. К. ; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с.
6. Посібник з верифікації. URL: http://verificationhandbook.com/book_ua/# (дата звернення: 20.11.2025).

3.3.8. Нелінійне мислення в освіті: інструменти для сучасного педагога

Розвиток нелінійного та креативного мислення педагогів у контексті сучасних трансформацій освіти та стрімкого розвитку інформаційних технологій. Аналіз підходів, що виходять за межі лінійних, послідовних моделей мислення, та перехід до гнучких, відкритих і багатовимірних способів пізнання. Концепція ризоматичного мислення, сформована Ж. Дельозом і Ф. Гваттарі. Ризома як модель знання, що розвивається по горизонталі, не маючи єдиного центру чи ієрархії, а об'єднуючи множинні точки доступу, зв'язки та траєкторії. Рух учителя від жорстких структур до мережевої логіки, у якій навчальний зміст, досвід і креативні практики формуються через нелінійні маршрути, міждисциплінарність та взаємодію різних освітніх середовищ. Ідея

педагогічного номадизму – здатність учителя гнучко переміщуватися між різними знаннями, технологіями, середовищами та методологіями, не прив'язуючись до одного «канонічного» підходу. Номадизм як ключова компетентність сучасного педагога, що працює в умовах швидких змін, відкритих ресурсів і цифрових платформ.

Список джерел

1. Дельоз Ж., Гваттарі Ф. Капіталізм і шизофренія : Анти-Едіп. Київ : КАРМЕ-СІНТО, 1996. 384 с.
2. Цифрова трансформація відкритих науково-освітніх середовищ : монографія. Ін-т цифровізації освіти НАПН України ; [колектив авторів ; ред. О. М. Спірін, О. П. Пінчук]. Київ, 2024. 308 с.
3. Звітна наукова конференція Інституту цифровізації освіти НАПН України «Цифрова трансформація науково-освітніх середовищ в умовах воєнного стану» : збірник матеріалів, 27 лютого 2025 р., м. Київ. Упоряд. : О. П. Пінчук, Н. В. Яськова. Київ : ІЦО НАПН України, 2025. 168 с.
4. Інноваційні трансформації в сучасній освіті : виклики, реалії, стратегії : зб. матеріалів IV Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 27 жовт. 2022 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. 588 с.
5. Гузик Н. М., Максименко С. Д. Креативність як ресурс психологічного розвитку особистості : монографія. Київ : Довіра, 2020. 232 с.
6. Shifan T. A. Developing Expressive Skills through Non-Linear Thinking. World Journal of English Language, Vol. 14. No. 4. URL: <https://www.sciedu.ca/journal/index.php/wjel/article/viewFile/25832/16009> (дата звернення: 25.11.2025).
7. Thomas S. Linear vs Non-linear Learning and the Future of Work. Lepaya. URL: <https://www.lepaya.com/blog/linear-and-non-linear-learning> (дата звернення: 25.11.2025).

3.3.9. Електронні (цифрові) освітні ресурси

Сутність дефініцій «інформатизація», «інформатизація освіти». Електронні (цифрові) освітні ресурси, їх класифікація. Напрями використання цифрових ресурсів в освітній діяльності. Принципи функціонування електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

Характеристика цифрових ресурсів за напрямками використання в режимі дистанційного навчання. Сервіси для створення документів та організації спільної роботи: Google docs, Word Microsoft Office 365. Сервіси для створення презентацій та організації спільної діяльності: Google Slides, Prezi. Сервіси для створення анкет (опитувань) і тестів: Google форми, Quizlet. Сервіси для створення дидактичних ігор: Learning Apps, Wordwall, Jigsaw Planet. Сервіси для створення сайтів, блогів: Google sites, Blogger. Сервіси для проведення відеоконференцій: Google Meet, Zoom, Teams.

Добір електронних (цифрових) ресурсів із предмета(ів) / інтегрованих курсів, що викладають педагогічні працівники.

Список джерел

1. Google Документи : створюйте та редагуйте документи. URL: https://www.google.com/intl/uk_ua/docs/about/ (дата звернення: 04.11.2025).
2. Google Форми : створюйте опитування та аналізуйте відповіді. URL: https://www.google.com/intl/uk_ua/forms/about/ (дата звернення: 04.11.2025).
3. Букач А. Сайти Google як платформа для організації дистанційного навчання. URL: <https://sites.google.com/site/edugservis/google-sites> (дата звернення: 04.11.2025).
4. Про методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти : лист МОН від 29.09.2025 р. № 1/20386-25. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf> (дата звернення: 04.11.2025).
5. Створюйте чудові електронні таблиці : Google Таблиці. URL: https://www.google.com/intl/uk_ua/sheets/about/ (дата звернення: 04.11.2025).
6. Створюйте чудові презентації : Google Презентації. URL: https://www.google.com/intl/uk_ua/slides/about/ (дата звернення: 04.11.2025).
7. Цифрові інструменти для організації змішаного навчання в шкільній природничо-математичній освіті: науково-методичний посібник / Укладачі : Буряк О. О. та ін. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2021. 122 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1j20CHiwsweQbtSCMGg501dug4V64k-eb/view> (дата звернення: 04.11.2025).

3.3.10. Педагогічна стійкість у часи невизначеності: практики ресурсної комунікації

Педагогічна стійкість як характеристика професійної діяльності вчителя та ключовий фактор збереження якості освіти в ситуаціях тривалого стресу, інформаційної турбулентності та непередбачуваності.

Розвиток персональних ресурсів (саморегуляція, усвідомленість, стратегії відновлення) та професійних практик (комунікація, партнерство, підтримка здобувачів освіти).

Практики ресурсної комунікації, моделі взаємодії, що підтримують емоційний баланс, довіру та взаємну включеність в онлайн-аудиторії; техніки емоційної саморегуляції; інструменти емпатичної та безоцінної комунікації; методи збереження та оновлення внутрішніх ресурсів педагога (цифрова гігієна, структуровані комунікаційні рамки, межі й ролі). Створення безпечного освітнього середовища на відстані.

Зміцнення професійних і життєвих ресурсів педагогів, підтримка їхнього психологічного благополуччя та формування культури взаємної підтримки в освітніх спільнотах, що працюють у надскладних умовах.

Список джерел

1. Бельська Н. А., Мельник М. Ю. Дослідження резильєнтності учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2022. № 2. С. 98–106.

2. Галузьяк В., Бойко В. Психологічні підходи і техніки розвитку резильєнтності педагогів : зарубіжний досвід. (2024). Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія, 77. С. 78–92. URL: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-77-78-92> (дата звернення: 20.11.2025).

3. Гришук О. С. Резильєнтність педагога в фокусі НУШ. URL: https://vseosvita.ua/library/rezylientnist-pedahoha-v-fokusi-nush-870110.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 20.11.2025).

4. Желанова В. В. та ін. (2025). Стійкість та адаптаційність вчителів та студентів під час війни в Україні. Клінічна та профілактична медицина. 2025(4). С. 73–80. URL: <https://doi.org/10.31612/2616-4868.4.2025.09> (дата звернення: 20.11.2025).

5. Коломієць А., Литвин А., Жовнич О., Тертична Т. Формування навичок емоційної стійкості учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : педагогіка і психологія. 2023. Випуск 76. С. 79–85. URL: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-76-79-85> (дата звернення: 20.11.2025).

6. Мерзлякова О. Л. Аналітичний огляд «Резильєнтність або психологічна стійкість : концепт, вимірювання, розвиток», Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довід. бюл. / наук. ред. М. Л. Ростока ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : ТВОРИ, 2023. Вип. 18. 120 с.

7. Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 28 квітня 2023 року, м. Київ – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. 96 с.

8. Social project «School of Mental Health». URL: <https://surl.li/khnegt> (дата звернення: 20.11.2025).

3.3.11. Реалізація державних стандартів на рівні повної загальної середньої освіти

Призначення, сутність та структура державних освітніх стандартів у системі повної загальної середньої освіти (Державний стандарт початкової освіти, Державний стандарт базової середньої освіти, Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, Державний стандарт профільної освіти). Особливості реалізації концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025–2030 роки. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї).

Відмінність нових стандартів від попередніх поколінь документів. Наступність та взаємозв'язки нових державних освітніх стандартів щодо формування ключових компетентностей та наскрізних умінь здобувачів. Командна робота, автономія закладу загальної середньої освіти та академічна свобода вчителя в реалізації змісту державних освітніх стандартів.

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти : постанова КМ України від 23.11.2011 року № 1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
2. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова КМ України від 30 вересня 2020 року № 898. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення: 06.11.2025).
3. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМ України від 21.02.2018 року № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.11.2025).
4. Концептуальні засади освітніх галузей та дорожньої карти реалізації освітніх галузей на 2025–2030 роки : наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky> (дата звернення: 28.10.2025).
5. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ МОН України від 10.10.2024 № 1451. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej> (дата звернення: 30.10.2025).

3.3.12. Інтеграція ресурсів соціальних інститутів для забезпечення успішної траєкторії розвитку учня

Соціальні інститути та їхні функції. Формальні та неформальні взаємозв'язки між соціальними інститутами. Розмежування прав та обов'язків соціальних інститутів у межах інтегрованої системи. Діагностика потреб учня та сімей як основа для залучення ресурсів. Інтеграція ресурсів соціальних інститутів для збереження соціальних зв'язків, зменшення освітніх утрат, підвищення якості освіти та академічних досягнень, надання психосоціальної підтримки. Індивідуальна траєкторія розвитку (ІТР) учня. Моделі та механізми взаємодії соціальних інститутів. Формування стійкого, адаптивного та підтримувального середовища для розвитку освітнього та соціального потенціалу.

Список джерел

1. Бобро Л. В. Педагогічне партнерство ЗДО з учасниками освітнього процесу : навчально-методичний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 146 с.
2. Калініна Л. М., Лісова Н. І. Соціальне партнерство як предмет розгляду в змісті підручника для керівника освіти. Проблеми сучасного підручника : ключові компетентності та предметні навички : збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (20–21 травня 2021 р., Київ). Київ : Педагогічна думка, 2021. URL: http://new.undip.org.ua/wpcontent/uploads/2021/05/thesis_PSP_2021-1.pdf#page=98 (дата звернення: 04.11.2025).

3. Калініна Л. М., Калініна Г. М., Механізми реалізації державно-громадського управління закладами освіти в умовах самоврядування : практ. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 124 с.

4. Колишкіна А. П. Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 48 с.

5. Залізник А. М. Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2023. 124 с.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНО-КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ

Діагностична робота

Виконання слухачами завдань та залікових робіт, які запропоновані викладачами за темами Програми, складання вчителями англійської мови підсумкового тесту.